

СЛУЖБА ЗА РЕВИЗИЈУ ФИНАНСИРАЊА ПОЛИТИЧКИХ СТРАНАКА

На основу члана 10. став (1) Закона о финансирању политичких странака („Службени гласник БиХ“, број: 95/12 и 41/16), члана 25. Правилника о годишњим финансијским извјештајима политичких странака („Службени гласник БиХ“, број: 96/13, 89/16 и 5/22) и члана 12. Правилника о административним процедурама прегледа, контроле и ревизије финансијских извјештаја политичких странака („Службени гласник БиХ“, број: 103/08 и 5/22), издајем

ИЗВЈЕШТАЈ О ПРЕГЛЕДУ ГОДИШЊЕГ ФИНАНСИЈСКОГ ИЗВЈЕШТАЈА ЗА 2020. ГОДИНУ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ ДР ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ

Број: 03-07-6-637/21
Сарајево, 31.10.2022. године

САДРЖАЈ

МИШЉЕЊЕ РЕВИЗОРА	3
1. УВОД.....	4
2. ПРЕДСТАВЉАЊЕ ПОЛИТИЧКЕ СТРАНКЕ.....	4
3. ОПИС ПРЕГЛЕДА И КОНТРОЛЕ ФИНАНСИЈСКОГ ИЗВЈЕШТАЈА	5
Предмет прегледа и контроле	5
Циљ прегледа и контроле.....	5
Обим прегледа и контроле	5
4. ПРЕТХОДНЕ КОНТРОЛЕ И РЕВИЗИЈЕ.....	5
5. НАЛАЗИ И ПРЕПОРУКЕ	5
5.1 НАЛАЗИ	5
5.2 ПРЕПОРУКЕ	8

МИШЉЕЊЕ РЕВИЗОРА

Служба за ревизију финансирања политичких странака је извршила преглед годишњег финансијског извјештаја Српске радикалне странке др Војислав Шешељ за 2020. годину и финансијског извјештаја за период од дана подношења пријаве за овјеру за изборе до дана овјере резултата Локалних избора, одржаних 2020. године.

Руководство политичке странке је одговорно за финансијске извјештаје, поступање странке у складу са одредбама Закона о финансирању политичких странака и поглавља 15 Изборног закона Босне и Херцеговине, те успостављање ефикасног система интерних контрола.

Преглед смо обавили у складу са ревизијским стандардима примјењивим на ангажману у прегледу. Ови стандарди захтијевају да планирамо и извршимо преглед да би добили умјерену поузданост да странка није значајно кршила одредбе Закона о финансирању политичких странака.

Преглед је ограничен на контролу годишњег финансијског извјештаја политичке странке и примјену аналитичких процедура на подацима из финансијских извјештаја, па према томе не обезбјеђују поузданост која би се добила извршеном ревизијом у просторијама странке.

Прегледом годишњег финансијског извјештаја за 2020. годину, утврђено је да је Српска радикална странка др Војислав Шешељ прекршила одредбе члана 4. став (1), члана 11. став (1) и члана 12. став (1) и (4) Закона о финансирању политичких странака.

На основу нашег прегледа, односно контроле финансијског извјештаја, осим горњих напомена, нисмо запазили ништа значајно што би указало на недостатке у финансијском извјештају или на финансирање ове политичке странке супротно одредбама Закона о финансирању политичких странака, нити на финансирање трошкова изборне кампање супротно одредбама члана 15.10 Изборног закона Босне и Херцеговине.

1. УВОД

Служба за ревизију финансирања политичких странака (у даљем тексту: Служба за ревизију) извршила је преглед годишњег финансијског извјештаја Српске радикалне странке др Војислав Шешељ за 2020. годину и финансијског извјештаја за период од дана подношења пријаве за овјеру за изборе до дана овјере резултата Локалних избора, одржаних 2020. године..

Преглед и контрола финансијских извјештаја проведени су у складу са чланом 25. Правилника о годишњим финансијским извјештајима политичких странака и чланом 2. Правилника о административним процедурама прегледа, контроле и ревизије финансијских извјештаја политичких странака.

Због чињенице да није обављена ревизија у просторијама политичке странке, постоји могућност да поједине материјално значајне грешке не буду откривене.

Према подацима из годишњег финансијског извјештаја Српска радикална странка др Војислав Шешељ се финансирала из следећих извора:

Р/Б	Извори финансирања	Износ (КМ)	Структура (%)
1.	Чланарина	0,00	0,00
2.	Прилози физичких лица (3-а)	0,00	0,00
3.	Прилози правних лица (3-б)	0,00	0,00
4.	Приходи од имовине (3-ц)	0,00	0,00
5.	Приходи од добити предузећа у власништву политичке странке (3-д)	0,00	0,00
6.	Приходи од поклона (3-е)	180,00	0,45
7.	Приходи из буџета (3-ф)	38.368.13	95,50
8.	Приходи од пропаганде (3-г)	0,00	0,00
I	Укупни приходи (1-8)	34.906,96	95,95
II	Остали приходи и друго	1.629,60	4,05
	Извори финансирања (I+II)	40.177,73	100,00

У годишњем финансијском извјештају странка је исказала расходе у укупном износу од 44.460,15 КМ.

2. ПРЕДСТАВЉАЊЕ ПОЛИТИЧКЕ СТРАНКЕ

Назив политичке странке је Српска радикална странка др Војислав Шешељ. Скраћени назив је: СРС – др Војислав Шешељ.

Политичка странка је уписана у регистар код Основног суда у Добоју, Рјешењем број: 085-0-01-13-000 002 од 15.01.2014. године, под називом Српска радикална странка. Рјешењем Основног суда у Бијељини број: 080-0-F1-16-000 062 од 08.08.2016. године промијењен је назив странке, па исти гласи: “ Српска радикална странка др Војислав Шешељ“.

Сједиште странке је у Бијељини, Карађорђева 41.

Лице овлаштено за заступање странке је Драган Ђурђевић, предсједник.

Лице овлаштено за подношење финансијских извјештаја за 2020. годину је Драган Ђурђевић.

Према подацима из годишњег финансијског извјештаја за 2020. годину, странка има следећу организациону структуру:

- Централа политичке странке,
- 6 градских одбора и
- 36 општинских одбора.

3. ОПИС ПРЕГЛЕДА И КОНТРОЛЕ ФИНАНСИЈСКОГ ИЗВЈЕШТАЈА

Предмет прегледа и контроле је годишњи финансијски извјештај Српске радикалне странке др Војислав Шешељ за 2020 годину и финансијски извјештај за период од дана подношења пријаве за овјеру за изборе до дана овјере резултата Локалних избора, одржаних 2020. године.

Циљ прегледа и контроле је да ревизор на бази финансијског извјештаја покуша да установи да ли је политичка странка у извјештајном периоду поступала у складу са одредбама Закона о финансирању политичких странака и одредбама члана 15.10 Изборног закона Босне и Херцеговине. Уколико ревизор на бази контроле финансијских извјештаја утврди одређена кршења закона, оцјењује да ли је потребно извршити ревизију у просторијама странке да би могао изразити мишљење о томе да ли се странка финансирала у складу са Законом о финансирању политичких странака, те да ли је остварила трошкове изборне кампање у оквиру законом утврђеног лимита.

Обим прегледа и контроле финансијских извјештаја Српске радикалне странке др Војислав Шешељ обухвата контролу и провођење аналитичких процедура ради утврђивања усклађености података које је странка исказала у финансијским извјештајима са одредбама Закона о финансирању политичких странака, односно усклађености извора финансирања и начина трошења средстава, са посебним нагласком на приходе из буџета и трошкове изборне кампање.

4. ПРЕТХОДНЕ КОНТРОЛЕ И РЕВИЗИЈЕ

Служба за ревизију је извршила преглед и контролу финансијских извјештаја Српске радикалне странке др Војислав Шешељ у периоду од 2014. до 2019. године, након којих су издати извјештаји о прегледу са мишљењем ревизора, налазима и препорукама ревизије.

Након извршеног прегледа финансијског извјештаја за 2019. годину, издат је извјештај о прегледу са мишљењем ревизора, налазима и препорукама странци: да финансијска средства обезбијеђена за финансирање странке користи у складу са утврђеним програмом утрошка средстава, да пословне књиге води у складу са рачуноводственим прописима и да обрати пажњу на исправност књеговодствених исправа, да успостави потпуне и тачне евиденције о приходима, расходима и обавезама и да финансијске извјештаје које подноси Централној изборној комисији Босне и Херцеговине попуњава у складу са Правилником о годишњим финансијским извјештајима политичких странака.

Нереализоване препоруке:

На основу уочених недостатака у годишњем финансијском извјештају за 2020. годину, утврђено је да Српска радикална странка др Војислав Шешељ није испоштовала дате препоруке.

5. НАЛАЗИ И ПРЕПОРУКЕ

5.1 НАЛАЗИ

а) Прегледом годишњег финансијског извјештаја утврђено је да је Српска радикална странка др Војислав Шешељ прекршила одредбе члана 4. став (1) Закона о финансирању политичких странака¹.

Политичка странка је програмом утрошка средстава за 2020. годину, који је доставила уз годишњи финансијски извјештај за 2019. годину, како је од странке затражено актом Централне изборне комисије БиХ број: 03-07-6-163/20 од 04.03.2020. године, предвидјела

¹ У складу са одредбом из члана 4. став (1) Закона о финансирању политичких странака, странка финансијска средства из члана 3. став (1) овог Закона може користити искључиво за остваривање циљева утврђених својим програмом и статутом.

укупне трошкове у износу од 38.800,00 КМ. Осим трошкова у 2020. години, политичка странка је програмом предвидјела поврат позајмица у износу од 1.000,00 КМ и измирење обавеза из претходног периода у износу од 5.000,00 КМ, иако измирење поменутих обавеза не представља трошак извјештајне године.

Уз годишњи финансијски извјештај за 2020. годину, који је Централној изборној комисији БиХ поднијела 22.03.2021. године, политичка странка је доставила Одлуку о измјени Одлуке о финансијском плану пословања и употреби финансијских средстава у 2020. години. Обзиром да политичка странка Централну изборну комисију БиХ ни на који начин није обавијестила о промјени финансијског плана, нити је исти доставила у току 2020. године, измијењени план није узет у обзир.

Остварени трошкови, које је политичка странка исказала у пословним књигама и пријавила у финансијском извјештају, упоређени су са Финансијским планом пословања и употребом финансијских средстава у 2020. години, који је политичка странка Централној изборној комисији БиХ доставила 16.03.2020. године

- (1) У годишњем финансијском извјештају, који је поднијела Централној изборној комисији БиХ Српска радикална странка др Војислав Шешељ је пријавила укупне расходе у износу од 44.460,15 КМ. Политичка странка је у пословним књигама у истом периоду исказала трошкове у износу од 50.763,88 КМ. Увидом у пословне књиге утврђено је да странка у финансијском извјештају није пријавила трошак таксе за овјеру за учешће на изборима у износу од 4.600,00 КМ, те друге трошкове у износу од 1.703,73 КМ.

Увидом у структуру остварених трошкова, које је политичка странка евидентирала у пословним књигама, утврђено је да је политичка странка мимо финансијског плана, односно програма утрошка средства остварила трошкове у износу од 24.338,97 КМ.

Политичка странка је остварила трошкове адвокатских услуга у износу од 1.250,00 КМ, трошкове електричне енергије у износу од 1.186,71 КМ, трошкове књиговодствених услуга у износу од 234,00 КМ, трошкове канцеларијског материјала у износу од 2.931,12 КМ, остале нематеријалне трошкове у износу од 1.789,74 КМ и друге трошкове у износу од 334,55 КМ, које није предвидјела својим програмом утрошка.

Поједине трошкове странка је остварила у износима већим од планираних и то: трошкове комуналних услуга у износу већем за 1.358,59 КМ, трошкове горива у већем износу за 10.757,68 КМ, трошкове такси, казни и сл. у износу већем за 3.465,00 КМ, трошкове закупнине у већем износу за 264,85 КМ. Трошкове угоститељских услуга, које је планирала у износу од 10.000,00 КМ странка је остварила у износу од 10.766,73 КМ.

- (2) На основу финансијске документације, односно рачуна по којима је странка евидентирала трошкове горива и трошкове угоститељских услуга, не може се поуздано тврдити да су трошкови настали искључиво за страначке активности, односно остваривање циљева утврђених програмом и статутом политичке странке.

- Српској радикалној странци др Војислав Шешељ је, од стране правног лица БП Драгстес д.о.о. Брчко, 31.10.2020. године фактурисана испорука горива за период од 01.10. до 31.10.2020. године у вриједности 1.895,24 КМ² и то: испорука 930,20 литара горива EuD-5, 273,05 литара бензина ВМВ-95 и 51,48 литара ауто гаса. Од стране истог правног лица политичкој странци је 20.11.2020. године фактурисана испорука горива за период од 01.11. до 20.11.2020. године у вриједности од 9.614,63 КМ³ и то: испорука 4.484,83 литара горива EuD-5, 1.717,47 литара бензина ВМВ-95 и 77,14 литара ауто гаса. На основу књижне обавијести наведени рачун је умањен за 1.509,07 КМ.

Српска радикална странка др Војислав Шешељ нема моторна возила у свом власништву, а према подацима из пословних књига и финансијске документације није користила изнајмљена возила. Политичка странка није доказала службена путовања путним налозима,

² Рачун број: 2267/20 од 31.10.2020. године

³ Рачун број: 2398/20 од 20.11.2020. године

нити располаже другом документацијом којом би могла оправдати утрошак горива, за страначке активности.

- Од стране правног лица Минерва д.о.о. Бијељина политичкој странци су фактурисане угоститељске услуге 13.02.2020. године у хотелу Дрина у вриједности од 9.800,00 КМ.⁴ Увидом у пословне књиге странке и другу документацију није могуће утврдити којим поводом су настали наведени трошкови, односно да ли су средства утрошена у сврху страначких активности.

С обзиром да је политичка странка средства у износу од 24.338,97 КМ утрошила мимо утврђеног Програма утрошка финансијских средстава за 2020. годину, те да није утврђено да је средства за набавку горива у вриједности од 10.000,80 КМ, као и угоститељске услуге у износу од 9.800,00 КМ утрошила искључиво за остваривање страначких циљева и страначке активности, прекршила је одредбе члана 4. став (1) Закона о финансирању политичких странака.

б) Политичка странка је прекршила одредбе члана 11. став (1) и члана 12. став (1) и (4) Закона о финансирању политичких странака.

Прегледом годишњег финансијског извјештаја и финансијске документације, коју је доставила политичка странка, те ревизијских доказа прибављених из екстерних извора, утврђено је да евиденције о приходима, расходима и обавезама политичка странка није сачинила у складу са рачуноводственим прописима и одредбама члана 12. став (1) Закона о финансирању политичких странака и финансијски извјештај Централној изборној комисији БиХ није поднијела у складу са одредбама члана 12. став (4) овог Закона и одредбама Правилника о годишњим финансијским извјештајима политичких странака („Службени гласник БиХ“, број: 96/13 и 89/16) - у даљњем тексту: Правилник

- (1) У финансијском извјештају, који је поднијела Централној изборној комисији БиХ, Српска радикална странка др Војислав Шешелј је пријавила приходе у износу од 40.177,73 КМ. Истовремено, странка је у пословним књигама исказала приходе у износу од 41.031,00 КМ.
 - На основу извода са трансакцијског рачуна, утврђено је да је политичка странка остварила приход из буџета Општине Невесиње у износу од 3.129,28 КМ, а у финансијском извјештају га је пријавила у износу од 2.040,00 КМ.
 - Из буџета Општине Рогатица странка је остварила приход у износу од 3.245,00 КМ, а у извјештају га је пријавила у износу од 2.945,00 КМ.
- (2) У финансијском извјештају, који је поднијела Централној изборној комисији БиХ странка је пријавила трошкове у износу од 44.460,15 КМ, а у пословним књигама трошкове је евидентирала у износу од 50.764,06 КМ.
 - Трошкове административних и судских такси, које је у пословним књигама евидентирала у износу од 6.715,00 КМ у финансијском извјештају странка је пријавила као таксе у износу од 105,00 КМ и адвокатске услуге и судске трошкове у износу од 1.250,00 КМ. Увидом у службене евиденције Централне изборне комисије БиХ утврђено је да је странка остварила трошак таксе за овјеру за учешће на Локалним изборима 2020. године у износу од 4.600,00 КМ, који није пријавила у финансијском извјештају.
 - Трошкови комуналних услуга у финансијском извјештају су исказани у износу од 405,60 КМ, а у пословним књигама у износу од 1.808,59 КМ.
 - Трошкови канцеларијског материјала у пословним књигама су евидентирани у већем износу за 2.025,74 КМ у односу на износ трошкова исказан у финансијском извјештају.

⁴ Рачун број: 80/2020 од 13.02.2020. године

- Остали нематеријални трошкови у пословним књигама су евидентирани у износу већем за 1.583,81 КМ у односу на ове трошкове пројављене у финансијском извјештају.
 - Код организационог дијела странке у Невесињу у финансијском извјештају је исказан трошак закупнине у износу од 1.500,00 КМ. Према уговору о закупу, закљученим са физичким лицем, а који је доставила политичка странка, закупнина је износила 1.800,00 КМ.
 - Политичка странка није исказала трошкове електричне енергије код своја четири организациона дијела, односно општинских одбора у: Невесињу, Сребреници, Рудом и Теслићу. У уговорима о закупу пословних простора, које је доставила политичка странка, наведено је да политичка странка посебно плаћа све режијске трошкове, укључујући и трошкове електричне енергије.
- (3) Политичка странка није успоставила потпуне и тачне евиденције о својим обавезама.
- У пословним књигама на дан 31.12.2020. године исказане су укупне обавезе у износу од 39.103,74 КМ, од чега обавезе по основу позајмица у износу од 1.300,00 КМ и остале обавезе, односно обавезе према добављачима у износу од 37.803,74 КМ.
- У финансијском извјештају, који је поднијела Централној изборној комисији БиХ, политичка странка је пријавила обавезу по основу позајмице од политичке странке Демократски народни савез у износу од 2.000,00 КМ и обавезе према добављачима у износу од у износу од 54.325,41 КМ, што укупно износи 56.325,41 КМ.
- Да је политичка странка на дан 31.12.2020. године имала обавезу по основу позајмице Демократског народног савеза у износу од 2.000,00 КМ, потврђује чинјеница да је ова политичка странка од Српске радикалне странке др Војислав Шешељ исказала потраживање у износу од 2.000,00 КМ.
- Политичка странка је у финансијском извјештају исказала обавезу на дан 31.12.2020. године према правном лицу БП Драгстес д.о.о. Брчко у износу од 11.509,87 КМ. Увидом у конфирмацију, односно потврду обавеза и потраживања, потписану од стране политичке странке и наведеног правног лица, утврђено је да је обавеза износила 10.000,00 КМ.

Трошкови изборне кампање

Према одредбама члана 15.10 Изборног закона Босне и Херцеговине политичка странка за потребе изборне кампање не смије потрошити више од 0,30 односно 0,20 КМ⁵ по бирачу у сваком изборном кругу, према броју бирача које је објавила Централна изборна комисија БиХ. Према подацима Централне изборне комисије БиХ Српска радикална странка др Војислав Шешељ је у сврху изборне кампање могла да потроши 166.377,99 КМ. У годишњем финансијском извјештају за 2020. годину Српска радикална странка др Војислав Шешељ је пријавила трошкове изборне кампање у износу од 4.423,22 КМ.

5.2 ПРЕПОРУКЕ

Препоручује се Српској радикалној странци др Војислав Шешељ да се придржава одредаба Закона о финансирању политичких странака, а посебно на основу уочених недостатака се препоручује:

⁵ Члан 15.10 став (2) прописује да се максимално дозвољени износ за финансирање изборне кампање израчунава тако што се број гласача у свим изборним јединицама у којима политички субјект има кандидатску листу или кандидата помножи са: 30 фенинга за начелника општине односно градоначелника и за чланове скупштине општине, чланове Народне скупштине РС и Представничког дома Парламента Федерације БиХ, чланове Парламентарне скупштине БиХ, члана Предсједништва БиХ, и предсједника и потпредсједнике РС, односно 20 фенинга за изборе за чланове кантоналних скупштина.

- *да финансијска средства обезбијеђена за финансирање странке користи у складу са утврђеним програмом утрошка средстава и искључиво за остваривање циљева политичке странке,*
- *да пословне књиге води у складу са рачуноводственим прописима,*
- *да успостави потпуне и тачне евиденције о приходима, расходима и обавезама,*
- *да утврди стварно стање својих обавеза и изврши њихово усаглашавање у пословним књигама са стварним стањем и*
- *да финансијске извјештаје које подноси Централној изборној комисији Босне и Херцеговине попуњава у складу са Правилником о годишњим финансијским извјештајима политичких странака.*

КОМЕНТАР

Српска радикална странка др Војислав Шешел се очитовала на прелиминарни извјештај ревизије. Наводе политичке странке у вези закупнине њених организационих дијелова у Билећи и Зворнику Служба за ревизију је уважила, те кориговала налазе ревизије. У вези навода да није имала обавезу плаћати трошкове електричне енергије код организационих дијелова у Невесињу, Сребреници, Рудом и Теслићу странка није доставила нове доказе, па је налаз ревизије остао непромијењен, обзиром да у уговорима о закупу пословних простора, које је политичка странка доставила у току контроле извјештаја, наведено да политичка странка посебно плаћа све режијске трошкове, укључујући и трошкове електричне енергије.

У вези налаза да су прекршене одредбе члана 4. став (1) Закона о финансирању политичких странака, Српска радикална странка др Војислав Шешел је навела да странка у току године има одржавање скупштина странке као и друге страначке активности на које позива велики број чланова. У прилогу је доставила Правилник о накнадама за службена путовања у земљи и иностранству, којим је прописан садржај путног налога и обавеза подношења извјештаја о обављеном путовању, од стране сваког лица које је обавило службени пут. Како странка није доставила путне налоге или било какве исправе о путовањима за која је у мјесецу октобру утрошено 1.254,73 литара горива и мјесецу новембру 6.279,44 литра горива, налаз ревизије из прелиминарног извјештаја, да се не може поуздано тврдити су трошкови настали искључиво за страначке активности, остао је непромијењен.

За угоститељске услуге које је правно лице Минерва д.о.о. Бијељина Хотел Дрина странци фактурисало 13.02.2020. године у вриједности од 9.800,00 КМ, политичка странка наводи да су трошкови настали након одржавања скупштине, промоције и страначке Славе, искључиво за ту намјену и у сврху промоције странке и страначких активности. Обзиром да политичка странка није доставила доказе о одржаним наведеним манифестацијама, те да је на рачуну као датум пружања угоститељских услуга наведен датум 13.02.2020. године, примједба странке није уважена, па је налаз ревизије из прелиминарног извјештаја остао непромијењен.

Помоћник ревизора

Шеф Службе за ревизију, ревизор

Мр.сц. Горан Цицовић

Мр.сц. Хасида Гушић